

Håkan Borgström är vetenskapsjournalist och författare.

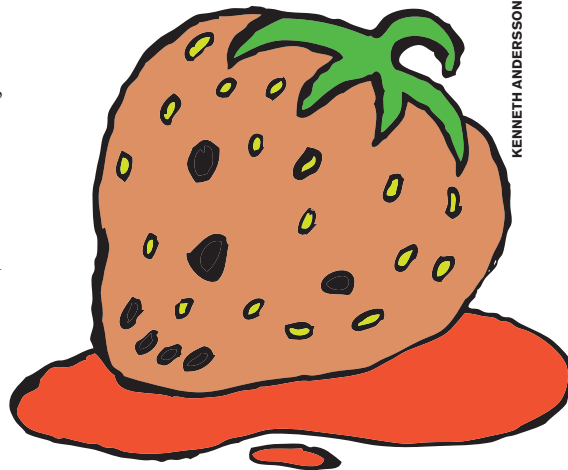
Avslöja frysta problem!

FÖR NÅGRA ÅR SEDAN gjorde jag en intervju med Robert Ettinger, då ordförande i föreningen Immortalist Society och vd för Cryonics Institute, en organisation som fryser ner människor. Han hade ett antal högt betalande »patienter« som blivit cryonic suspensioned, det vill säga »tillfälligt avstängda med frysteknik«. De döda kropparna försågs med antifrysmedel istället för blod och blev nedsänkta i flytande kväve. Allt handlade om att med hjälp av dagens (otillräckliga) teknik skapa förutsättningar för morgondagens förmodade livsförlängande teknologi.

Jag blir påmind om hans innovation när jag läser om idéerna om att fylla jordens innandöme med överbliven koldioxid, så kallad CCS-teknik (Carbon Capture and Storage). Vi lägger det vi inte bemästrar i dag i lager – och hoppas att morgondagens ingenjörskonst ska lösa problemen.

ROBERT ETTINGER TRODDE mycket på sin idé. I frysboxen låg såväl hans mamma som två hustrur avstängda. Men han talade inte gärna om söndersprängda cellmembran och att människor vid upptining med hög sannolikhet skulle se ut som en blandning av skinka på burk och sladdrig upptinad jordgubbe.

Utvecklarna av CCS berättar inte heller gärna om vad som förefaller vara en typisk återvändsgränd. Om risken för att gasen släpps lös, omformas och orsakar andra problem. Eller att det handlar om att angripa symptomet istället för orsaken: Det som förorsakar utsläppen av koldioxid! Kvar blir endast ett sätt att tjäna pengar i väntan på att nästa generations teknik ska lösa problemet. Att frysa ner problemet.

KENNETH ANDERSSON

»Det finns gott om exempel på tekniska återvändsgränder.«

Det finns gott om exempel på tekniska återvändsgränder. Men vem ska berätta om att vägen tar slut? Min uppfattning är att ett stort ansvar åligger utvecklaren, ingenjören. Om det rätta virket finns. Jag har alltid hejat på er tekniker, ingenjörer och innovatörer. Ni har länge försett mig med framtidshopp, tro och förtröstan. Men vad håller ni på med nu? Vi står inför världshistoriens största miljöhot och ni smusslar undan problemen under jord?

Vi kan ibland läsa om att trälare fått upp bomber från världskrigen. Varje gång undrar jag hur någon kan ha tänkt så kortsiktigt. Inte trodde de väl på allvar att behållarna med sprängmedel och senapsgas skulle ligga orörda på havsbotten hur länge som helst. Vilket löjligt strutsbeteende, skrattar vi!

MEN SKRATTET FASTNAR lätt i halsen, speciellt efter sommarens nyheter om rostiga tunnor med uttjänt kärnbränsle i tyska saltgruvor. Och vänta nu ... I

Teckomatorp fanns visst också tunnor nergrävda. Och hur är det nu med så kallad »slutförvaring« av kärnavfall i svenska kommuners berggrund?

Det behövs mer teknisk ryggrad, mer av det rätta virket. Fler skarpa röster om uppenbara miljömässiga återvändsgränder. Så vad gör ni? Ni som har makt och kunskap att ta fram lösningar för vår tids problem? Gömmer dem i marken? Eller kanske alla miljöproblem ska bli cryonic suspensioned?

Problemet är att det som göms oftast kommer fram i tö, vare sig vi vill det eller inte. Oavsett om det är koldioxid, gifter eller sladdriga jordgubbar.